

טיוטת חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016 - הסמכת ועדת השרים

לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מחליטים :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסח הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. לבטל את החלטה מס' 430 (חק/196) של הממשלה מיום 6.8.2015.

דברי הסבר

רקע כללי

בבסיסה של הצעת החוק מונחת תכנית ממשלתית רחבת היקף (בהתאם למספר החלטות ממשלה כגון: החלטה מס' 2935 מיום ה' - 13 בינואר 2008 והחלטה מס' 3484 מיום ה' - 17 ביולי 2011, והחלטה מס' חק/196 מ-19 ביולי 2015) שמטרתה העיקרית היא עידוד השימוש באנרגיות מתחדשות (חלופיות) במשק החשמל. אנרגיה מתחדשת היא אנרגיה שמקורה בתהליכי טבע מתמשכים אשר אינם מתכלים כתוצאה משימוש באנרגיה האצורה בהם. דוגמא לכך היא האנרגיה אשר מקורה ברוח וכן זו שמקורה בקרני השמש. קיימים כיום מספר מתקנים שונים שבאמצעותם ניתן לייצר חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת. הצעת חוק זו מתייחסת לשני מתקנים לייצור חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת: טורבינת רוח המפיקה חשמל באמצעות הרוח ומתקן פוטו-וולטאי (Photovoltaics) המפיק חשמל באמצעות קרני השמש (להלן - מתקנים לייצור חשמל). ניתן להתקין מתקנים אלה על משטחים כדוגמת גגות מבנים. אחד מאמצעי עידוד ההשקעה במתקנים לייצור חשמל הוא מתן הטבות מס בגין מכירת חשמל אשר הופק באמצעות מתקנים אלה.

מטרת החקיקה המוצעת היא להוות מנוע להתפתחות המשק וייעולו בנושא איכות הסביבה, וזאת באמצעות הפחתת מזהמים הנובעים מייצור חשמל בטכנולוגיות העושות שימוש בחומרים מתכלים, דוגמת שריפת דלק ופחם, טכנולוגיות אשר השימוש בהן עדיין ניכר כיום. הצעת החוק נועדה לשמש כלי שרת להשגת היעדים הללו, קרי עידוד השימוש באנרגיות מתחדשות שאינן גורמות לפליטת מזהמים.

היתרונות לתמרוץ התקנת מתקנים פוטו-וולטאים קטנים וטורבינות רוח קטנות רבים הם, וביניהם ניתן למנות יתרונות כגון: הפקת אנרגיה חשמלית ללא צורך בהקצאת קרקעות; יצור חשמל מבוזר וקרוב לצרכנים המצמצם איבוד החשמל ברשת; טכנולוגיה ידידותית לסביבה; תהליך התקנה קל ופשוט; והעיקרי והחשוב שבהם הוא האפשרות לייצור חשמל באופן עצמאי בשעות השיא (למשל: בעונת הקיץ בשעות החום הלוהט).

הצעת חוק זו מתמקדת בעידודם של יחידים, לרבות יחידים שהתאגדו כוועדי בתים, להתקין מתקנים לייצור חשמל, לצורך ייצור חשמל ומכירתו לבעל רישיון ספק שירות חיוני (כהגדרתו בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996). התמרוץ בחוק זה כולל פטור מתשלום דמי בטוח לאומי וביטוח בריאות על מלוא ההכנסה ממכירת החשמל, וכן הקלות במס הכנסה באמצעות אחת מהחלופות הבאות:

- מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה ממכירת החשמל בגבולות התקרה השנתית המפורטת בגוף החוק, ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו.
- מיסוי ההכנסות ממכירת החשמל במס מופחת בשיעור של 10% בהתאם

לתנאי החוק, כמפורט להלן.

חלקה השני של הצעת החוק נועד לתת מענה למצב שבו יחידים יהיו מעוניינים להתקין מתקנים לייצור חשמל, אך לא יהיה ברשותם שטח מקרקעין המתאים להתקנתם, או לחלופין, עלות השכרת שטח המקרקעין תהא כה גבוהה עד כי השקעה זו לא תהא כדאית. לפיכך, נוספו בהצעת החוק הטבות מס ליחידים בעלי מקרקעין, שישכירו אותם ליחידים, שישכרו את המקרקעין לצורך התקנת מתקנים לייצור חשמל ומכירתו לבעל רשיון ספק שירות חיוני כהגדרתו בחוק זה. הטבות המס בהצעת החוק ליחידים שישכירו מקרקעין כאמור הן באמצעות אחת מהחלופות הבאות:

א. מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה מהשכרת המקרקעין בגבולות התקרה השנתית המפורטת בגוף החוק, ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו;

ב. מיסוי ההכנסה מהשכרת המקרקעין במס מופחת בשיעור של 10% בהתאם לתנאי החוק.

יודגש כי כל הטבות המס יינתנו בכפוף לתנאים שאותם מונה החוק.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

ממשלת ישראל קיבלה מספר החלטות במטרה לקדם אנרגיות מתחדשות במדינת ישראל.

החלטת ממשלה מס' 3484 מיום ה- 17 ביולי 2011 קבעה יעד של 10% ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות מסך הביקושים לחשמל עד שנת 2020. בנוסף במסגרת החלטת הממשלה מס' 542 מיום 20 בספטמבר 2015 נקבע כי יצור חשמל מאנרגיה מתחדשת בשנת 2025 יעמוד לפחות על שיעור של 13% ובשיעור של 17% בשנת 2030 מסך צריכת החשמל.

בהתאם להחלטות הממשלה בעבר (כדוגמת החלטה מס' 4450 ו-3484) יצאו אל הפועל חמש הסדרות תעריפיות (כלומר תשלום כספים עבור רכישת עודפי החשמל) וכן הסדרה נוספת המכונה "מונה נטו" לפיה העודפים המועברים לרשת ניתנים לקיזוז מול חשבון החשמל של היצרן.

במהלך 2015-2008 פרסמה רשות החשמל שבע הסדרות תעריפיות הזנה שונות להקמת מתקני PV קטנים, ביתיים (עד 15 KW כל אחד) ועסקיים (עד 50 KW כל אחד) שהסתכמו בסך 290 מגה וואט. במסגרת ההסדרה הראשונה חוברו לרשת כ-62.5 מגה וואט, כאשר מהם 1,818 מתקנים ביתיים בסך הספק של 15 מגה וואט ו-968 מתקנים עסקיים בסך 47.7 מגה וואט. במסגרת הסדרה השנייה חוברו לרשת כ-142.2 מגה וואט כאשר מהם 2,528 מתקנים ביתיים בסך הספק של 28.5 מגה וואט ו-2,425 מתקנים עסקיים בסך 113.7 מגה וואט. במסגרת ההסדרה השלישית חוברו 29.9 מגה וואט כאשר מהם 1,022 מתקנים ביתיים בסך הספק של 12.2 מגה וואט ו-390 מתקנים עסקיים בסך 17.7 מגה וואט. ואילו החמישית כללה 268 מתקנים ביתיים נוספים בהספק של 3.328 מגה וואט, כאשר שאר המכסה נוצלה ע"י מתקנים עסקיים. (בסדרה הרביעית, השישית והשביעית לא היתה חלוקה למתקנים ביתיים או עסקיים. בהסדרה הרביעית חוברו מתקנים בסך 8.6 מגה וואט, בהסדרה השישית התחברו 17 מגה וואט ובמסגרת הסדרה השביעית שהוקצו 20 מגה וואט עדיין נמצא בתהליך

החיבור. יש צפי של 20 מגה וואט שבסוף יתחברו לרשת החשמל).

סדרות אלו יסתכמו עד סוף השנה בתשלום שנתי כולל של 748 מלש"ח עבור MW 290, כאשר תעריף נע בין 2.19 ש"ח לבין 0.47 אגורות, המביא לתעריף משוקלל 1.49 ש"ח.

בסוף שנת 2012 הסדירה רשות החשמל הקמת MW 400 של מתקני ייצור חשמל לצריכה עצמית בשיטת "מונה נטו" המחברים לרשת החלוקה. עיקרי ההסדרה: ייצור חשמל לצריכה עצמית כאשר הצרכן "מתקזז" עם הרשת על "עודפי ייצור" מול "עודפי צריכה". כמו כן בשנת 2015 הרשות פרסמה תוספת להסדר ואפשרה להשתלב גם לצרכנים הקטנים (ביתיים ועסקיים - עד KW25) המשלמים תעריף אחיד. נכון להיום נוצלו כ-60 MW מתוך המכסה, וזוהי מכסה שאין לה עלות עודפת לצרכנים.

ההשפעות על משק המדינה כתוצאה משימוש באנרגיות סולאריות הינן רבות ורחבות ובניהן ניתן לציין את הפחתת פליטת גזי החממה, צמצום התחלואה המשקית בעקבות הפחתת זיהום האוויר המקומי, חיסכון בקרקעות כתוצאה מהתקנת פאנלים על גגות הבניינים, חיסכון בהקמת רשת חשמל וצמצום איבודי רשת בשל קרבת הייצור למקום צריכת החשמל, הגדלת כושר ייצור החשמל בשעות שיא הביקושים, בהן הוא נדרש ביותר, וחסכון בהקמת תחנות כוח בשל כך.

השפעה החוק המוצע על תקציב המדינה

הטבות המס לפי הצעת חוק זו יינתנו לצרכן ביתי שהפיק הכנסות ממכירת חשמל לבעל רישיון ספק חיוני באמצעות מיתקן פוטו וולטאי או טורבינת רוח לייצור חשמל (שאינם עסק או משלח יד בידיו), למשך 20 שנה ברציפות משנת המס הראשונה שבה החל להפיק הכנסה כאמור ולא יאוחר משנת 2026 (כך שמי שהחל להפיק הכנסות בשנת 2026 ייהנה מהטבות עד שנת 2045).

צרכן ביתי שיבחר שלא לנצל את הטבות המס יהיה זכאי לנכות פחת בגין מתקן פוטו וולטאי בהתאם לשיעור הקבוע בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941 ולקזון כנגד הכנסותיו השנתיות מהמתקן לייצור חשמל.

עוד נוסיף בענין זה כי עד שנת 2015 ניתן היה לתבוע פחת מואץ בשיעור של 25% בגין מתקנים אלו וכן קיימת החלטת ממשלה שלפיה תינתן בעתיד הטבה בדמות פחת מואץ בשיעור דומה למתקנים המפיקים חשמל בטכנולוגיה פוטו וולטאית במסגרת הסדרה של "מונה נטו" (להלן - **ההסדרה החדשה**).

לפיכך, בהתחשב בכמות המכסות של הפקת חשמל שהוקצו לציבור במסגרת ההסדרה התעריפית הישנה לצרכנים הביתיים (עד 2015) ובהתחשב בסך המכסות שהוקצו בהסדרה החדשה עד כה, הרי שבניכוי הפחת שניתן לקזז מההכנסות שיפיק הצרכן הביתי עד שנת 2017, לא צפויים הכנסות ממסים בממוצע בגין מיתקנים אלו, והחל משנת 2018 תהיה גריעה מהכנסות המדינה של כ-50 מיליון ₪ בשנה בגין כל המכסות שהוקצו ונוצלו עד היום.

השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והשר להגנת הסביבה תומכים בהצעה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 2935 מיום 13 בינואר 2008

החלטה מס' 3484 מיום 17 ביולי 2011

והחלטה מס' חק/196 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19 ביולי 2015.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

היועצת המשפטית למינהל הכנסות המדינה תומכת בהצעה.

סיווגים

חקיקה ממשלתית מסים

מוגש על ידי שר האוצר

כ"א בתמוז התשע"ו

27 ביולי 2016

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה

אישור טיוטת חוק לעידוד החשקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטית המשפטית

הטבות המס לפי הצעת חוק זו יינתנו לצרכן ביתי שהפיק הכנסות ממכירת חשמל לבעל רישיון ספק חיוני באמצעות מיתקן פוטו וולטאי או טורבינת רוח לייצור חשמל (שאינם עסק או משלח יד בידיו), למשך 20 שנה ברציפות משנת המס הראשונה שבה החל להפיק הכנסה כאמור ולא יאוחר משנת 2026 (כך שמי שהחל להפיק הכנסות בשנת 2026 ייהנה מהטבות עד שנת 2045).

צרכן ביתי שיבחר שלא לנצל את הטבות המס יהיה זכאי לנכות פחת בגין מתקן פוטו וולטאי בהתאם לשיעור הקבוע בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941 ולקזזה כנגד הכנסותיו השנתיות מהמתקן לייצור חשמל.

עוד נוסף בענין זה כי עד שנת 2015 ניתן היה לתבוע פחת מואץ בשיעור של 25% בגין מתקנים אלו וכן כי קיימת החלטת ממשלה לפיה תינתן בעתיד הטבה בדמות פחת מואץ בשיעור דומה למתקנים המפיקים חשמל בטכנולוגיה פוטו וולטאית במסגרת הסדרה של "מונה נטו" (להלן - ההסדרה החדשה).

לפיכך, בהתחשב בכמות המכסות של הפקת חשמל שהוקצו לציבור במסגרת ההסדרה התעריפית הישנה לצרכנים הביתיים (עד 2015) ובהתחשב בסך המכסות שהוקצו בהסדרה החדשה עד כה, הרי שבניכוי הפחת שניתן לקזז מההכנסות שיפיק הצרכן הביתי עד שנת 2017, לא צפויים הכנסות ממסים בממוצע בגין מיתקנים אלו, והחל משנת 2018 תהיה גריעה מהכנסות המדינה של כ- 50 מיליון ₪ בשנה בגין כל המכסות שהוקצו ונוצלו עד היום.

הצעת החוק באה להשוות בין הטבות המס של מי שהקימו מתקנים פוטו וולטאים עד שנת 2015 ולמי שמתקינים מתקנים כאמור לאחריה ולכן יש בה שוויון וצדק מבחינת כלל הנישומים.

טליה דולן-גדיש, עו"ד

היועצת המשפטית למינהל הכנסות המדינה

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 196/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.07.2015 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 06.08.2015 ומספרה הוא 430(חק/196).

430(חק/196). טיוטת חוק לעידוד ההשקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות) (הוראת שעה), התשע"ה-2015

מ ח ל י ט י ס, לאשר את טיוטת חוק לעידוד ההשקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות) (הוראת שעה), התשע"ה-2015, המצורפת (דפים 72-82).

בהמשך לנ"ל, להסמיק את שר האוצר לבחון הכללת הפטור הקבוע ליצרני חשמל ביתי בטכנולוגיית פוטו-וולטאי על הכנסה שנתית של עד 18,000 ₪.

שר האוצר יבחן האם ההכללה האמורה תיעשה במסגרת החקיקה הראשית או באמצעות התקנת תקנות בתיאום עם משרד המשפטים.

הליכי החקיקה יתבצעו בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה.

טיוטת חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016

א. שם החוק המוצע

חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016.

ב. עיקרי החוק המוצע והצורך בו

בבסיסה של הצעת החוק מונחת תכנית ממשלתית רחבת היקף (בהתאם למספר החלטות ממשלה כגון: החלטה מס' 2935 מיום ה-13 בינואר 2008, החלטה מס' 3484 מיום ה-17 ביולי 2011, והחלטה מס' חק/196 מ-19 ביולי 2015) שמטרתה העיקרית היא עידוד השימוש באנרגיות מתחדשות (חלופיות) במשק החשמל. אנרגיה מתחדשת היא אנרגיה שמקורה בתהליכי טבע מתמשכים אשר אינם מתכלים כתוצאה משימוש באנרגיה האצורה בהם. דוגמא לכך היא האנרגיה אשר מקורה ברוח וכן זו שמקורה בקרני השמש. קיימים כיום מספר מתקנים שונים שבאמצעותם ניתן לייצר חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת. הצעת חוק זו מתייחסת לשני מתקנים לייצור חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת: טורבינת רוח המפיקה חשמל באמצעות הרוח ומתקן פוטו-וולטאי (Photovoltaics) המפיק חשמל באמצעות קרני השמש (להלן - מתקנים לייצור חשמל). ניתן להתקין מתקנים אלה על משטחים כדוגמת גגות מבנים. אחד מאמצעי עידוד ההשקעה במתקנים לייצור חשמל הוא מתן הטבות מס בגין מכירת חשמל אשר הופק באמצעות מתקנים אלה.

מטרת החקיקה המוצעת היא להוות מנוע להתפתחות המשק וייעולו בנושא איכות הסביבה, וזאת באמצעות הפחתת מזהמים הנובעים מייצור חשמל בטכנולוגיות העושות שימוש בחומרים מתכלים, דוגמת שריפת דלק ופחם, טכנולוגיות אשר השימוש בהן עדיין ניכר כיום. הצעת החוק נועדה לשמש כלי שרת להשגת היעדים הללו, קרי עידוד השימוש באנרגיות מתחדשות שאינן גורמות לפליטת מזהמים.

היתרונות לתמרוץ התקנת מתקנים פוטו-וולטאים קטנים וטורבינות רוח קטנות רבים הם, וביניהם ניתן למנות יתרונות כגון: הפקת אנרגיה חשמלית ללא צורך בהקצאת קרקעות; יצור חשמל מבוזר וקרוב לצרכנים המצמצם איבוד החשמל ברשת; טכנולוגיה ידידותית לסביבה; תהליך התקנה קל ופשוט; והעיקרי והחשוב שבהם הוא האפשרות לייצור חשמל באופן עצמאי בשעות השיא (למשל: בעונת הקיץ בשעות החום הלוחט).

הצעת חוק זו מתמקדת בעידודם של יחידים, לרבות יחידים שהתאגדו כוועדי בתים, להתקין מתקנים לייצור חשמל, לצורך ייצור חשמל ומכירתו לבעל רישיון ספק שירות חיוני (כהגדרתו בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996). התמרוץ בחוק זה כולל פטור מתשלום דמי בטוח לאומי וביטוח בריאות על מלוא ההכנסה ממכירת החשמל, וכן הקלות במס הכנסה באמצעות אחת מהחלופות הבאות:

- מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה ממכירת החשמל בגבולות התקרה השנתית המפורטת בגוף החוק, ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו.
- מיסוי ההכנסות ממכירת החשמל במס מופחת בשיעור של 10% בהתאם לתנאי החוק, כמפורט להלן.

חלקה השני של הצעת החוק נועד לתת מענה למצב שבו יחידים יהיו מעוניינים להתקין מתקנים לייצור חשמל, אך לא יהיה ברשותם שטח מקרקעין המתאים להתקנתם, או לחלופין, עלות השכרת שטח המקרקעין תהא כה גבוהה עד כי השקעה זו לא תהא כדאית. לפיכך, נוספו בהצעת החוק הטבות מס ליחידים בעלי מקרקעין, שישכירו אותם ליחידים, שישכרו את המקרקעין לצורך התקנת מתקנים לייצור חשמל ומכירתו לבעל רשיון ספק שירות חיוני כהגדרתו בחוק זה. הטבות המס בהצעת החוק ליחידים שישכירו מקרקעין כאמור הן באמצעות אחת מהחלופות הבאות:

א. מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה מהשכרת המקרקעין בגבולות התקרה השנתית המפורטת בגוף החוק, ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו;

ב. מיסוי ההכנסה מהשכרת המקרקעין במס מופחת בשיעור של 10% בהתאם לתנאי החוק.

יודגש כי כל הטבות המס יינתנו בכפוף לתנאים שאותם מונה החוק.

ג. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

הטבות המס לפי הצעת חוק זו יינתנו לצרכן ביתי שהפיק הכנסות ממכירת חשמל לבעל רשיון ספק חיוני באמצעות מיתקן פוטו וולטאי או טורבינת רוח לייצור חשמל (שאינם עסק או משלח יד בידיו), למשך 20 שנה ברציפות משנת המס הראשונה שבה החל להפיק הכנסה כאמור ולא יאוחר משנת 2026 (כך שמי שהחל להפיק הכנסות בשנת 2026 ייהנה מהטבות עד שנת 2045).

צרכן ביתי שיבחר שלא לנצל את הטבות המס יהיה זכאי לנכות פחת בגין מתקן פוטו וולטאי בהתאם לשיעור הקבוע בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941 ולקזון כנגד הכנסותיו השנתיות מהמתקן לייצור חשמל.

עוד נוסיף בעניין זה כי עד שנת 2015 ניתן היה לתבוע פחת מואץ בשיעור של 25% בגין מתקנים אלו וכן קיימת החלטת ממשלה שלפיה תינתן בעתיד הטבה בדמות פחת מואץ בשיעור דומה למתקנים המפיקים חשמל בטכנולוגיה פוטו וולטאית במסגרת הסדרה של "מונה נטוי" (להלן - **ההסדרה החדשה**).

לפיכך, בהתחשב בכמות המכסות של הפקת חשמל שהוקצו לציבור במסגרת ההסדרה התעריפית הישנה לצרכנים הביתיים (עד 2015) ובהתחשב בסך המכסות שהוקצו בהסדרה החדשה עד כה, הרי שבניכוי הפחת שניתן לקזז מההכנסות שיפיק הצרכן הביתי עד שנת 2017, לא צפויים הכנסות ממסים בממוצע בגין מיתקנים אלו, והחל משנת 2018 תהיה גריעה מהכנסות המדינה של כ- 50 מיליון ₪ בשנה בגין כל המכסות שהוקצו ונוצלו עד היום.

ד. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יחוקק חוק חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות), התשע"ו-2016.

ו. המשנה ליוה"מ לממשלה (כלכלי-פיסקלי) אישר את טיוטת החוק.

ז. הממונה על התקציבים במשרד האוצר אישר את טיוטת החוק.

ח. להלן נוסח המוצע המוצע:

הצעת חוק לעידוד השקעה באנרגיות מתחדשות (הטבות מס בשל הפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת - (הוראת שעה), התשע"ו - 2016

הגדרות ופרשנות 1. (א) בחוק זה –

"חוק ביטוח בריאות ממלכתי" – חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד

- 1994;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה

- 1995;

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו – 1975;

"חוק משק החשמל" – חוק משק החשמל, התשנ"ו – 1996;

"טורבינת רוח" – מערכת לייצור חשמל מאנרגיית הרוח, הכוללת בין

השאר תורן, להבים, מערכת מניה וממיר חשמלי;

"טכנולוגיה פוטו-וולטאית" – טכנולוגיה לייצור חשמל ישירות מאור

השמש באמצעות קולטי שמש וממיר זרם;

"מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת" – טורבינת רוח או מיתקן

פוטו-וולטאי;

"מיתקן פוטו-וולטאי" – מערכת לייצור חשמל באמצעות אנרגיית

השמש העושה שימוש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית;

"נציגות הבית המשותף" – כמשמעותה בסעיף 65 לחוק המקרקעין,

התשכ"ט – 1969;

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 207

³ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

"הסכום המרבי" – כמשמעותו בסעיף 2(ב);

"הפקודה" – פקודת מס הכנסה⁶;

"צרכן ביתי" – יחיד או נציגות הבית המשותף, המחויבים בתעריף ביתי או בתעריף עומס-זמן;

"קרוב", לאדם פלוני – בן זוג, וכן צאצא, צאצא בן – הזוג או בן זוג של כל אחד מאלה אם טרם מלאו להם בשנת המס 21 שנים;
"רישיון ספק שירות חיוני", "רשת חשמל" – כהגדרתם בחוק משק החשמל;

"תעריף ביתי" – כהגדרתו בסעיף 31א(א) לחוק משק החשמל;

"תעריף עומס-זמן" – התעריף לתשלום בעבור צריכת חשמל המיועדת לבתים המשמשים למגורים בלבד, המחושב לפי עומס הצריכה המערכתית וזמן הצריכה ומיועד לצרכנים שלהם הותקן מונה אלקטרוני המתוכנת למטרות תעריף זה.

(ב) לכל מונח אחר בחוק זה תהא המשמעות הנודעת לו בפקודה, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת.

(א) צרכן ביתי יהיה זכאי להטבות מס לפי סעיף קטן (ב) בשל הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת (בחוק זה – הכנסה ממכירת חשמל), שהייתה לו בשנת המס, בהתקיים כל אלה:

2. הטבות מס על הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת

(1) בעל רישיון ספק שירות חיוני רכש את החשמל שהפיק הצרכן הביתי כאמור;

(2) ההכנסה ממכירת חשמל אינה הכנסה מעסק או ממשלח יד;

(3) המיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת שבאמצעותו הופק החשמל מחובר לבית המשמש למגורים בלבד והמחובר כדין לרשת החשמל;

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120

(4) בעל המיתקן להפקת אנרגיה מתחדשת שבאמצעותו הופק החשמל לא ניכה מיום תחילתו של חוק זה ואילך, כל פחת בשל אותו מיתקן, למעט על חלק ההכנסה העולה על הסכום המרבי;

(5) הצרכן הביתי מסר הודעה לפי סעיף 5.

(ב) צרכן ביתי שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) יהיה זכאי להטבות מס על הכנסה ממכירת חשמל, עד סכום כולל של 60,000 שקלים חדשים (בחוק זה- הסכום המרבי), לפי אחד מאלה, בהתאם לבחירתו כפי שפורטה בהודעה לפי סעיף 5:

(1) פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שסכומה הכולל בשנת המס אינו עולה על 20,500 שקלים חדשים (בחוק זה – התקרה); ואם עלה סכום ההכנסה ממכירת חשמל על התקרה –

(א) פטור ממס על הכנסה כאמור בפסקה (1) עד התקרה המתואמת; לעניין זה, "התקרה המתואמת" – התקרה לאחר שהופחת ממנה הסכום העודף שבו עלתה ההכנסה ממכירת חשמל על התקרה;

(ב) מס בשיעור של 30% על ההפרש; לעניין זה "ההפרש" – ההפרש שבין סכום ההכנסה ממכירת חשמל לבין סכום התקרה המתואמת;

(2) מס בשיעור של 10% על ההכנסה ממכירת חשמל, עד הסכום המרבי.

(ג) לעניין סכומי ההכנסה ממכירת חשמל הנקובים בסעיף קטן (ב) יובאו בחשבון –

(1) סך הכנסותיו של הצרכן הביתי ממכירת חשמל מכלל המיתקנים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת שברשותו;

(2) גם הכנסה ממכירת חשמל שהופקה באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת בידי קרובו של הצרכן הביתי, אלא אם כן פקיד השומה שוכנע שההתקשרות בין הקרוב לבין בעל רישיון ספק חיוני לצורך מכירת החשמל נעשתה בתום לב ולא נועדה להפחתת מס בלתי נאותה.

(ד) על צרכן ביתי המקבל הטבת מס לפי סעיף זה יחולו הוראות אלה:

(1) הצרכן הביתי לא יהיה זכאי לנכות מההכנסה ממכירת חשמל הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה, לרבות פחת או הפחתה אחרת, ולא יהיה זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מההכנסה האמורה או מהמס החל עליה; אולם לעניין חישוב המס על רווח ההון או השבח החל במכירת המיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת, ייוסף לתמורה או לשווי המכירה, לפי העניין, הסכום המרבי של הפחת או ההפחתה שניתן היה לנכותו לפי כל דין אילולא סעיף זה, לתקופה שבה ניתנה לצרכן הביתי הטבת מס לפי סעיף זה;

(2) על אף האמור בפסקה (1), הצרכן הביתי יהיה זכאי לנכות מחלק ההכנסה העולה על הסכום המרבי חלק יחסי מההוצאות שהוצאו בייצור כלל הכנסתו כאמור, לרבות פחת או הפחתה אחרת, כיחס בין ההכנסה העולה על הסכום המרבי לכלל הכנסתו, ויהיה זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מחלק ההכנסה העולה על הסכום המרבי או מהמס החל עליה.

(3) הצרכן הביתי לא יהיה זכאי לקזז הפסד שהיה לו ממיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת אלא כנגד הכנסות מאותו מיתקן;

(4) לא יראו בהכנסה ממכירת חשמל כהכנסה של הצרכן הביתי לעניין חוק הביטוח הלאומי ולעניין חוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(5) הכנסתו של הצרכן הביתי ממכירת החשמל תיחשב הכנסה בשנת המס שבה נצברה.

(א) יחיד יהיה זכאי להטבת מס לפי סעיף קטן (ב) בשל הכנסה מדמי שכירות מהשכרת מקרקעין שעליהם מותקן מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת לצרכן ביתי (בסעיף זה - הכנסה מהשכרת מקרקעין), בהתקיים כל אלה:

3. הטבות מס על הכנסה מהשכרת מקרקעין המשמשים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת

(1) ההכנסה מהשכרת מקרקעין אינה הכנסה מעסק או ממשלח יד;

(2) ברשותו מסמך בחתימת ידו של השוכר המאשר כי המקרקעין המושכרים משמשים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת על ידי צרכן ביתי באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת;

(3) הוא מסר הודעה לפי סעיף 5;

(ב) יחיד שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) (בסעיף זה - משכיר) יהיה זכאי להטבת מס בשל הכנסה מהשכרת מקרקעין, לפי אחד מאלה, בהתאם לבחירתו כפי שפורטה בהודעה לפי סעיף 5:

(1) פטור ממס על הכנסה מהשכרת מקרקעין שסכומה הכולל בשנת המס אינו עולה על 5,000 שקלים חדשים (בחוק זה- תקרת ההשכרה); ואם עלה סכום ההכנסה מהשכרת מקרקעין על תקרת ההשכרה-

(א) פטור ממס על ההכנסה כאמור ברישה עד תקרת ההשכרה המתואמת; לעניין זה, "תקרת ההשכרה המתואמת" - תקרת ההשכרה לאחר שהופחת ממנה הסכום העודף שבו עלתה ההכנסה מהשכרת מקרקעין על תקרת ההשכרה;

(ב) מס בשיעורים הקבועים בסעיף 121 לפקודה על ההפרש; לעניין זה, "ההפרש" - ההפרש שבין סכום ההכנסה מהשכרת המקרקעין לבין סכום תקרת ההשכרה המתואמת;

(2) מס בשיעור של 10% על ההכנסה מהשכרת מקרקעין.

(ג) לעניין סכום ההכנסה מהשכרת מקרקעין הנקוב בסעיף קטן (א) תובא בחשבון גם הכנסה מהשכרת מקרקעין בידי קרובו של המשכיר, אלא אם כן פקיד השומה שוכנע שההתקשרות בין הקרוב לבין הצרכן הביתי לצורך השכרת המקרקעין נעשתה בתום לב ולא נועדה להפחתת מס בלתי נאותה.

(ד) על משכיר המקבל הטבת מס לפי סעיף זה יחולו הוראות אלה:

(1) המשכיר לא יהיה זכאי לנכות מההכנסה מהשכרת מקרקעין הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה, לרבות פחת או הפחתה אחרת, ולא יהא זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מההכנסה האמורה או מהמס החל עליה; אולם לעניין חישוב המס על רווח ההון או השבח החל במכירת המקרקעין שבהם מותקן המיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת, לרבות מכירת המיתקן כאמור, ייוסף לתמורה או לשווי המכירה, לפי העניין, הסכום המרבי של הפחת או ההפחתה שניתן היה לנכותו לפי כל דין אילולא סעיף זה, לתקופה שבה ניתנה החטבה לפי סעיף זה;

(2) על אף האמור בפסקה (1), המשכיר זכאי לנכות מחלק ההכנסה העולה על תקרת ההשכרה המתואמת, חלק יחסי מן ההוצאות שהוצאו בייצור הכנסתו כאמור, לרבות פחת או הפחתה אחרת, כיחס שבין ההכנסה העולה על גובה תקרת ההשכרה המתואמת לכלל הכנסתו, ויהא זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מחלק ההכנסה העולה על גובה תקרת ההשכרה המתואמת או מהמס החל עליה.

- מיגבלה על ניכוי פחת בשל השכרת מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת
4. מי שהשכיר מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת לצרכן ביתי המקבל הטבת מס לפי סעיף 2 יהיה רשאי לנכות פחת מהכנסתו רק בהתאם להוראות סעיף 2(ד), בשינויים המחויבים.
- הודעה על בחירה בקבלת הטבת מס
5. (א) צרכן ביתי או יחיד המבקש לקבל הטבת מס לפי סעיפים 2 או 3 יודיע על כך לפקיד השומה או לאדם אחר שקבע שר האוצר; מסר צרכן ביתי או יחיד הודעה כאמור, יהיה פטור ממתן הודעה נוספת לפי סעיף זה במהלך כל תקופת מתן ההטבות כאמור בסעיף 9, כל עוד לא שינה את בחירתו.
- (ב) צרכן ביתי או יחיד רשאי להודיע לפקיד השומה על שינוי בבחירתו כפי שפורטה בהודעה על בחירה בקבלת הטבת מס; הודיע כאמור, ייכנס השינוי לתוקף בתחילת שנת המס שלאחר שנת המס שבה ניתנה ההודעה על השינוי.
- (ג) הודעה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) תלווה בתצהיר המעיד על כך שמתקיימים לגבי המצהיר התנאים לקבלת הטבת המס שבחר בה; שר האוצר רשאי לקבוע הוראות נוספות בדבר אופן מתן הודעה כאמור, לרבות מסמכים ואישורים נוספים שיש לצרפם להודעה.
- פטור מניהול פנקסי חשבונות
6. צרכן ביתי או יחיד המקבל הטבת מס לפי סעיפים 2 או 3 יהיה פטור מניהול פנקסי חשבונות לפי סעיף 130 לפקודה בשל הכנסות אלה, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:
- (1) נוכח מההכנסה מלוא המס כדין;
- (2) לעניין הטבת מס לפי סעיף 2 - סך ההכנסות ממכירת חשמל של הצרכן הביתי אינו עולה על הסכום המרבי.
- הקלות לעניין חוק מס ערך מוסף
7. צרכן ביתי או יחיד שכל עסקאותיו הן מכירת חשמל כאמור בסעיף 2 או השכרת מקרקעין כאמור בסעיף 3 ושסך עסקאותיו כאמור אינו עולה על הסכום המרבי, לא יראו אותו כעוסק לעניין חוק מס ערך מוסף (בסעיף זה- החוק), ובכלל זה הוא לא יהיה חייב ברישום לפי סעיף 52 לחוק, בניהול פנקסים ורשומות לפי סעיף 66 לחוק ובהגשת דוח תקופתי לפי סעיף 67 לחוק, בשל עסקאות אלה, ובלבד שלא היה חייב בהגשת דוח כאמור אילולא עסקאות אלה.
- מסירת מידע בידי בעל רישיון ספק שירות חיוני
8. בעל רישיון ספק שירות חיוני ידווח למנהל בכל שנה, באופן שיורה המנהל, על סך החשמל שרכש מכל צרכן ביתי המקבל הטבת מס לפי סעיף 2, בנפרד, ועל סך התשלומים ששילם לאותו צרכן ביתי בעבור הרכישה כאמור.

9. תקופת ההטבות הטבות מס לפי סעיפים 2 או 3 יינתנו לצרכן ביתי או ליחיד, לפי העניין, לתקופה שלא תעלה על 20 שנים משנת המס שבה מסר לראשונה הודעה לפי סעיף 5(א).
10. עדכון סכומים (א) הסכום המרבי, התקרה ותקרת ההשכרה הנקובים בסעיפים 2(ב) רישה ו- (1) ו- 3(ב)(1), בהתאמה, יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנת מס בהתאם לשינוי בשיעור המדד לעומת שנת המס הקודמת, והם יעוגלו לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 100 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ב) שר האוצר, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לעניין עדכון התקרה הנקובה בסעיף 2(ב)(1) בנוסף לעדכון כאמור בסעיף קטן (א), ובלבד שהסכום המעודכן לא יעלה על הסכום המרבי.
- (ג) המנהל יפרסם ברשומות את הסכומים המעודכנים לפי סעיפים קטנים (א) ו- (ב).
11. טפסים (א) המנהל רשאי לקבוע את הטפסים הדרושים לביצוע הוראות חוק זה; קבע המנהל טפסים כאמור, לא ישתמש אדם אלא בהם.
- (ב) טפסים שנקבעו לפי סעיף קטן (א) אין חובה לפרסמם ברשומות, והם יפורסמו באופן שיורה המנהל.
12. ביצוע ותקנות שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
13. תחילה ותוקף תחילתו של חוק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) והוא יעמוד בתוקפו עד יום כ"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2026).

דברי הסבר

כללי

הצעת חוק זו מקורה בתכנית ממשלתית רחבת היקף שהתקבלה בהתאם למספר החלטות ממשלה, ובהן החלטה מס' 2935 מיום ו' שבט התשס"ח (13 בינואר 2008) והחלטה מס' 3484 מיום ט"ו בתמוז התשע"א (17 ביולי 2011), ומטרתה העיקרית היא עידוד השימוש באנרגיות מתחדשות (חלופיות) במשק החשמל.

אנרגיה מתחדשת היא אנרגיה שמקורה בתהליכי טבע מתמשכים אשר אינם מתכלים כתוצאה משימוש באנרגיה האצורה בהם. דוגמא לכך היא האנרגיה אשר מקורה ברוח וכן זו שמקורה בקרני השמש. קיימים כיום מספר מיתקנים שונים שבאמצעותם ניתן לייצר חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת. הצעת חוק זו מתייחסת לשני מיתקנים לייצור חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת: טורבינת רוח המפיקה חשמל באמצעות הרוח ומיתקן פוטו-וולטאי (Photovoltaics) המפיק חשמל באמצעות קרני השמש (להלן - מיתקנים לייצור חשמל). ניתן להתקין מיתקנים אלה על משטחים כדוגמת גגות מבנים. אחד מאמצעי עידוד ההשקעה במיתקנים לייצור חשמל הוא מתן הטבות מס בשל מכירת חשמל אשר הופק באמצעות מיתקנים אלה.

מטרת החקיקה המוצעת היא להוות מנוע להתפתחות המשק וייעולו בנושא איכות הסביבה, וזאת באמצעות הפחתת מזהמים הנובעים מייצור חשמל בטכנולוגיות העושות שימוש בחומרים מתכלים, דוגמת שריפת דלק ופחם, אשר נעשה בהן שימוש גם כיום.

היתרונות לתמרוץ התקנת מיתקנים פוטו-וולטאים קטנים וטורבינות רוח קטנות רבים הם, ובהם הפקת אנרגיה חשמלית ללא צורך בהקצאת קרקעות, ייצור חשמל מבוזר וקרוב לצרכנים המצמצם איבוד החשמל ברשת, טכנולוגיה ידידותית לסביבה, תהליך התקנה קל ופשוט והיתרון העיקרי והחשוב שבהם הוא האפשרות לייצור חשמל באופן עצמאי בשעות השיא (למשל: בעונת הקיץ בשעות החום הלוהט). החוק המוצע מתמקד בעידודם של יחידים, לרבות יחידים שהתאגדו כוועדי בתים משותפים, להתקין מיתקנים לייצור חשמל, לצורך ייצור חשמל ומכירתו לבעל רישיון ספק שירות חיוני המוגדר בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן - חוק משק החשמל) כרישיון לניהול המערכת, להולכה או לחלוקה של חשמל (לדוגמה חברת החשמל לישראל).

התמריץ בחוק המוצע כולל פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי וביטוח בריאות על מלוא ההכנסה ממכירת החשמל, וכן הקלות במס הכנסה לפי אחד מאלה עד סכום כולל של 60,000 שקלים חדשים (להלן - הסכום המרבי), בהתאם לבחירת מבקש ההטבות:

(1) מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה ממכירת החשמל, בגבולות התקרה השנתית

המפורטת בסעיף 2(ב)(1) המוצע ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו ;

(2) מיסוי ההכנסה ממכירת החשמל בשיעור מס מופחת של 10%, כאמור בסעיף 2(ב)(2).

כדי להתמודד עם מצב שבו יחידים מעוניינים להתקין מיתקנים לייצור חשמל אך אין ברשותם שטח מקרקעין המתאים להתקנתם וכן עם העלות הגבוהה הכרוכה בהשכרת שטח המקרקעין, נוספו בהצעת החוק הטבות מס ליחידים בעלי מקרקעין, שישכירו אותם ליחידים לצורך התקנת מיתקנים לייצור חשמל ומכירתו לבעל רישיון ספק שירות חיוני, לפי אחד מאלה בהתאם לבחירת מבקש ההטבה:

(1) מתן פטור ממס הכנסה על ההכנסה מהשכרת המקרקעין, בגבולות תקרת ההשכרה

השנתית המפורטת בסעיף 3(ב)(1), ובהתאם למנגנון ולתנאים הקבועים בו;

(2) מיסוי ההכנסה מהשכרת המקרקעין בשיעור מס מופחת של 10%, כאמור בסעיף

3(א)(2).

בנוסף לאמור וכצעד משלים, מוצע גם ליתן למי שזכאי לקבל הטבות במס הכנסה לפי החוק המוצע הקלות במס ערך מוסף ובהן פטור מרישום והגשת דוח לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו – 1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף). יודגש כי כל הטבות המס יינתנו בכפוף לתנאים המנויים בסעיפים 2 ו-3 האמורים.

סעיף 1 מוצע לקבוע כמה הגדרות בחוק המוצע, ובהן הגדרות אלה:

"טורבינת רוח" – מוצע להגדיר טורבינת רוח כמערכת לייצור חשמל מאנרגיית הרוח, הכוללת, בין היתר תורן, להבים, מערכת מנייה וממיר חשמלי.

"טכנולוגיה פוטו-וולטאית" – מוצע להגדיר טכנולוגיה פוטו-וולטאית כטכנולוגיה לייצור חשמל ישירות מאור השמש באמצעות קולטי שמש וממיר זרם. הגדרה זו תואמת להגדרת המונח האמור בפרט III ח' שבתוספת ב' לתקנות מס הכנסה (פחת), 1941.

"מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת" – מוצע להגדיר מיתקן בעל טורבינת רוח או מיתקן המייצר חשמל בטכנולוגית פוטו וולטאי, כמיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת.

"מיתקן פוטו-וולטאי" – מוצע להגדיר מיתקן פוטו-וולטאי כמערכת לייצור חשמל באמצעות אנרגיית השמש העושה שימוש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית.

"נציגות הבית המשותף" – מוצע לאמץ את ההגדרה הקבועה בסעיף 65 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.

"צרכן ביתי" – מוצע להגדיר צרכן ביתי כיחיד או נציגות הבית המשותף המחויבים בתעריף חשמל ביתי כהגדרתו בסעיף 31א(א) לחוק משק החשמל, או המחויבים בתעריף עומס-זמן כלומר כאלה שהתקינו מונה אלקטרוני לחישוב תעריף הנגזר מעומס המערכת ומזמן הצריכה של כלל המשק.

"קרוב" – מוצע להגדיר קרוב לאדם פלוני כבן זוגו, וכן כצאצא, צאצא בן – הזוג ובני זוגם של כל אחד מאלה אם טרם מלאו להם 21 שנים בשנת המס;

"רישיון ספק שירות חיוני" – מוצע לאמץ את ההגדרה שבסעיף 2 לחוק משק החשמל. על פי ההגדרה האמורה, רישיון ספק שירות חיוני הוא רישיון לניהול המערכת, להולכה או לחלוקה של חשמל. כך לדוגמה חברת החשמל היא בעלת רישיון ספק שירות חיוני.

"רשת חשמל" – מוצע לאמץ את ההגדרה הקבועה בסעיף 2 לחוק משק החשמל, שבו מוגדרת רשת חשמל כ"מיתקנים ומערכות להולכה, להספקה, להשנאה, לחלוקה, למכירה ולמנייה של חשמל, במתח כלשהו, לרבות עמודי חשמל ומוליכים תת-קרקעיים או עיליים, צנרת המשמשת להולכת מוליכים תת-קרקעיים או עיליים וכן אבזרים וציוד המותקנים עליהם או המחוברים אליהם, תילי חשמל, תחנות השנאה, ארגזי חלוקת חשמל לסוגיהם, וכל החיבורים אליהם, וכן חיבורים עיליים ותת קרקעיים לבתים

ולמיתקני צריכה אחרים";

"תעריף ביתי" – מוצע לאמץ את ההגדרה שבסעיף 31א(א) לחוק משק החשמל. על פי ההגדרה האמורה תעריף ביתי הוא התעריף לתשלום בעבור צריכת חשמל המיועדת לבתים המשמשים למגורים בלבד;

"תעריף עומס - זמן" – תעריף המיועד לצריכת חשמל בבתים המשמשים למגורים בלבד, המתחשב לאורך שעות היום בעומס הצריכה של כלל המשק ובזמני הצריכה. כמן כן, מוצע לקבוע כי לכל מונח אחר תהא המשמעות הנודעת לו בפקודת מס הכנסה (להלן-הפקודה).

סעיף 2 על פי הוראות הפקודה, הכנסה ממכירת חשמל חייבת במס על פי השיעורים שנקבעו בסעיף 121 לפקודה, שהם שיעורי המס השולי ליחיד. לפי המוצע בהצעת חוק זו, צרכן ביתי שיעמוד בכל התנאים הבאים במצטבר, יהיה זכאי להקלות במס הכנסה כפי שיפורט בהמשך.

לסעיף קטן (א) מוצע לקבוע מספר תנאים מצטברים שבהתקיימם ייחנה צרכן ביתי מהטבות מס בשל הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת (להלן- הכנסה ממכירת חשמל), לפי החוק המוצע:

(1) מכירת החשמל היא אך ורק לבעל רישיון ספק חיוני, במישרין.

(2) ההכנסה ממכירת חשמל אינה הכנסה מעסק או ממשלח יד, שכן מטרת החוק היא לעודד ייצור ביתי של חשמל באמצעות הטכנולוגיה האמורה.

(3) המיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת שבאמצעותו הופקו ההכנסות שבשלבן זכאי היחיד להטבות, מחובר לבית המשמש למגורים בלבד ומחובר כדין לרשת החשמל.

(4) הצרכן הביתי לא ניכה פחת, החל משנת המס 2016 ואילך, בשל המיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת שבאמצעותו הופק החשמל. תנאי זה נועד למנוע מעבר של צרכן ביתי, בכל עת שיבחר, בין ההטבות מכוח חוק זה לבין הוראות הדין הרגיל, דבר שיאפשר לו ליהנות מכפל הטבות הן בהתאם להוראות הפקודה והן בהתאם להוראות חוק זה. תביעת הפחת תתאפשר רק על חלק ההכנסה העולה על הסכום המרבי שאינו זכאי להטבות מס מכוח החוק המוצע.

(5) הצרכן הביתי מסר הודעה על בחירתו בקבלת הטבת מס, בהתאם להוראות סעיף 5 המוצע.

לסעיף קטן (ב) צרכן ביתי שהייתה לו הכנסה ממכירת חשמל לבעל רישיון ספק חיוני ועומד בכל התנאים המצטברים שפורטו בסעיף קטן (א) לעיל, יוכל לבחור באחד משני מסלולי המס הקבועים להלן, וזאת עד לסכום הכנסה מצטבר של 60,000 ₪:

(1) על פי המסלול הראשון, יינתן פטור ממס על הכנסה ממכירת חשמל שסכומה הכולל בשנת המס אינו עולה על תקרה של 20,500 שקלים חדשים (להלן- התקרה). הסכום האמור יעודכן בהתאם להוראות סעיף 10 להצעת החוק, החל משנת 2017 עד תום תקופת ההטבות כאמור בסעיף 9 להצעת החוק.

על פי מסלול זה, אם ההכנסה ממכירת חשמל עולה על התקרה, יופחת הסכום העודף מסכום התקרה, ועל ההכנסה העודפת מעבר לסכום המתקבל לאחר ההפחתה כאמור ישולם מס בשיעור של 30%.

(2) על פי המסלול השני, על ההכנסה ממכירת חשמל ישולם מס בשיעור מופחת של 10%.

לסעיף קטן (ג) לעניין חישוב סכום ההכנסה ממכירת חשמל שלגביה יינתנו ההטבות לפי סעיף 2 המוצע,

יש להביא בחשבון את סך ההכנסות של הצרכן הביתי מכלל המיתקנים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת שברשותו. כך לדוגמא, אם בידי הצרכן הביתי שני מיתקנים אשר סך ההכנסה שהפיק הצרכן הביתי משניהם אינו עולה על 20,500 ₪, הרי שיוכל ליהנות מפטור מלא ממס על כל הכנסותיו אלה.

כדי למנוע ניצול לרעה של החוק ותכנוני מס שמטרתם העלאת התקורות הקבועות בחוק באופן מלאכותי, מוצע לקבוע שיראו גם הכנסה ממכירת חשמל שהופקה באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת בידי קרובו של היחיד כהגדרתו המוצעת (בן זוגו של היחיד, וכן צאצאיו, צאצאי בן זוגו ובן זוגו של כל אחד מאלה שטרם מלאו להם 21 שנים), כהכנסה שהופקה על ידי היחיד.

במקביל, ניתנה הסמכות לפקיד השומה שלא לראות בהכנסה של קרובו של הצרכן הביתי כהכנסתו שלו ובכך ליתן לשניהם את ההטבות מכוח החוק המוצע, וזאת במקרים שבהם פקיד השומה השתכנע כי מתקיימים גם לגבי הקרוב התנאים המזכים בהטבות מס לפי החוק המוצע והכנסתו ממכירת חשמל באמצעות מיתקן להפקת אנרגיה מתחדשת אינה קשורה בהכנסתו של הצרכן הביתי.

לסעיף קטן (ד) מי שבוחר להיכנס למסלולי הטבות המס לפי החוק המוצע ייהנה מהקלות ממס כמפורט לעיל וכן מפטור מניהול פנקסי חשבוניות לפי סעיף 130 לפקודה (ראה סעיף 6 להצעת החוק) וכן מפטור מהגשת דוחות אשר ייעשה באמצעות תיקון משלים של תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון), התשמ"ח – 1988 במקביל לאישור הצעת חוק זו.

לפיכך, מוצע לקבוע מספר תנאים שיחולו על מי שבוחר להיכנס למסלולי הטבות המס שפורטו לעיל אשר לא יאפשרו לנצל את ההטבות האמורות בשילוב עם הוראות נוספות מדיני המס, כדי לקבל כפל הטבות.

לפסקה (1) מוצע לקבוע שצרכן ביתי המקבל הקלות במס לפי סעיף זה, לא יהיה זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה ממכירת חשמל כאמור, לרבות הוצאות פחת, ולא יהיה זכאי לזיכוי, לקיזוז, להנחה או לפטור מההכנסה ממכירת חשמל או מהמס החל עליה. אולם, לעניין חישוב רווח ההון או השבח שיחול על מכירת המיתקנים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת יש לקחת בחשבון את הפחת שהיה ניתן לנכות אילולא מתן ההטבות, וזאת על מנת לחשב נכונה את הרווח או ההפסד שנוצר בתקופה שבה הוחזקו המיתקנים וכדי שלא ליתן כפל הטבות.

משכך, מוצע לקבוע שהפחת או ההפחתה אשר היו ניתנים לניכוי אילולא סעיף זה ייוספו לתמורה המתקבלת מהמכירה.

לפסקה (2) מוצע לקבוע כי מי שבחר להיכנס למסלול הפטור לפי סעיף 2(ב) (1) המוצע והכנסתו עולה על הסכום המרבי יהיה זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מחלק מהכנסתו ממכירת חשמל העולה על הסכום המרבי, והוא יהיה רשאי לנכות מהכנסתו כאמור חלק יחסי מן ההוצאות שהוצאו בייצור כלל הכנסתו ממכירת חשמל, כיחס בין הכנסתו החייבת במס לכלל הכנסתו ממכירת חשמל (כלומר בעד החלק העודף שלגביו לא ניתן פטור מלא ממס).

לפסקה (3) מוצע לקבוע כי הצרכן הביתי יהיה זכאי לקיזוז הפסד שנוצר לו בשל מכירת חשמל ממיתקן להפקת אנרגיה מתחדשת רק כנגד הכנסות עתידיות מאותו מיתקן ולא כנגד מקורות אחרים, וזאת כדי למנוע מתן כפל הטבות.

לפסקה (4) כדי להגדיל את ההטבה הניתנת לפי המוצע על הכנסה המופקת מאנרגיה מתחדשת, מוצע לקבוע שלא יראו הכנסה ממכירת חשמל בהתאם להוראות חוק זה, כהכנסה לעניין חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה – 1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי) ולעניין חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי).

לפסקה (5) מוצע לקבוע כי בסיס הדיווח לעניין חישוב ההכנסה ממכירת חשמל יהיה בסיס מצטבר, וזאת כדי לאפשר חישוב פשוט ומהיר של סך ההכנסה שהפיק הצרכן הביתי ממכירת חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני.

סעיף 3 כדי לעודד התקנת מיתקנים ביתיים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת, מוצע ליתן הטבת מס גם ליחיד שהייתה לו בשנת המס הכנסה מדמי שכירות בשל השכרת מקרקעין אשר עליהם הותקנו מיתקנים להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת (להלן - משכיר), ובלבד שהמקרקעין האמורים משמשים לשם הפקת חשמל בייצור ביתי ועל ידי צרכן ביתי (להלן - הכנסה מהשכרת מקרקעין).

לסעיף קטן (א) מוצע לקבוע מספר תנאים מצטברים שבהתקיימם יוכל המשכיר ליהנות מהטבות במס כמפורט בסעיף קטן (ב), ואלה התנאים:

(1) ההכנסה מהשכרת מקרקעין אינה הכנסה מעסק או ממשלח יד. זאת, בשל כך שמטרת ההסדרים בסעיף זה היא לעודד ייצור ביתי של חשמל באמצעות הטכנולוגיה האמורה;

(2) ברשות המשכיר מסמך בחתימת ידו של השוכר המאשר כי המקרקעין המושכרים משמשים להפקת חשמל על ידי צרכן ביתי באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת. זאת, כדי למנוע מהיחיד לקבל את הטבות המס אף שבפועל לא משמשים המקרקעין המושכרים לשם הפקת חשמל כאמור;

(3) מבקש ההטבה מסר הודעה על בחירתו בקבלת הטבת המס לפי סעיף זה, בהתאם להוראות סעיף 5 המוצע.

לסעיף קטן (ב) יחיד שהייתה לו הכנסה מהשכרת מקרקעין ועומד בכל התנאים המצטברים שפורטו בסעיף קטן (א) לעיל, יוכל לבחור לשלם על ההכנסה מס באחד מסלולים אלה:

(1) על פי המסלול הראשון, יינתן פטור ממס בשל הכנסה מהשכרת מקרקעין שסכומה הכולל בשנת המס אינו עולה על תקרה של 5,000 שקלים חדשים (להלן - תקרת ההשכרה). עוד מוצע במסלול זה כי אם ההכנסה מהשכרת מקרקעין עולה על תקרת ההשכרה, יופחת הסכום העודף מסכום תקרת ההשכרה, ועל ההכנסה העודפת מעבר לסכום המתקבל לאחר ההפחתה כאמור ישולם מס על פי שיעורי המס הקבועים בסעיף 121 לפקודה;

(2) על פי המסלול השני, ההכנסה מהשכרת מקרקעין תהיה חייבת במס בשיעור של 10% ללא תלות במאפיינים ונתונים אחרים, בדומה להסדר הקבוע בסעיף 122 לפקודה לגבי השכרת דירת מגורים.

לסעיף קטן (ג) כדי למנוע תכנוני מס שמטרתם העלאת התקרות הקבועות בחוק המוצע באופן מלאכותי, מוצע בדומה לאמור בסעיף 2(ג)(2) המוצע לקבוע שיראו הכנסה מהשכרת מקרקעין שהפיק קרובו של הנישום כהגדרתו המוצעת, כהכנסה שהופקה על ידי הנישום. כמו כן, בדומה לקבוע בסעיף 2(ג)(2) המוצע, מוצע לאפשר לפקיד השומה במידה ששוכנע כי ההתקשרות בין הצדדים נעשתה שלא על מנת להשיג הפחתת מס בלתי נאותה, לאפשר גם לקרוב ליהנות מההקלות הקבועות בסעיף 3(ב) המוצע.

לסעיף קטן (ד)

לפסקה (1) מוצע לקבוע שיחיד המקבל הקלות במס לפי סעיף זה לא יהיה זכאי לנכות מההכנסה להשכרת מקרקעין הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה, לרבות פחת או הפחתה אחרת, וכן לא יהיה זכאי לזיכוי, לקיזוז, להנחה או לפטור מההכנסה האמורה או מהמס החל עליה. אולם, לעניין רווח ההון או השבח הנצבר עד למועד מכירת המקרקעין מוצע לקבוע שהפחת או ההפחתה אשר היו ניתנים לניכוי אילולא הסעיף המוצע בתקופת ההטבות ייוספו לתמורה המתקבלת ממכירתם, וזאת כדי למנוע מתן כפל

לפסקה (2) מוצע לקבוע כי מי שבחר להחיל על הכנסתו מהשכרת מקרקעין את חלופת הפטור לפי סעיף 3(ב)(1) יהיה זכאי לנכות מחלק ההכנסה העולה על גובה התקרה המתואמת (החלק שאינו פטור ממס וחייב בשיעור מס שולי), חלק יחסי מן ההוצאות שבהן עמד בייצור כלל הכנסתו כאמור, לרבות פחת או הפחתה אחרת, כיחס בין ההכנסה העולה על גובה התקרה המתואמת לכלל הכנסתו. כמו כן הוא יהיה זכאי לקיזוז, לזיכוי, להנחה או לפטור מחלק ההכנסה העולה על גובה התקרה המתואמת או מהמס החל עליה.

סעיף 4 סעיף זה נועד למנוע מצב שבו בעל מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת ישכיר את המיתקן לצרכן ביתי ויתבע בשל המיתקן פחת אשר אותו הוא יקזז כנגד דמי השכירות מהמיתקן. זאת, בעוד שבשל ההכנסות ממכירת חשמל שהפיק הצרכן הביתי יינתנו הטבות המס הקבועות בסעיף 2 המוצע. לפיכך מוצע לקבוע כי המשכיר יוכל לתבוע פחת רק בשל חלק ההכנסות שאינו נהנה מהטבות המס הקבועות בחוק. זאת, בדומה לפחת שאותו זכאי צרכן ביתי המפיק הכנסה ממכירת חשמל באמצעות מיתקן שבבעלותו לדרוש בהתאם להוראות סעיף 2(ד)(2) המוצע.

סעיף 5

לסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי צרכן ביתי או יחיד המבקש לקבל הטבות בהתאם לסעיפים 2 או 3 המוצעים, ימסור הודעה על כך לפקיד השומה או לגורם אחר שיקבע שר האוצר.

ניתנה הודעה כאמור ומתקיימים התנאים למתן ההטבה בהתאם לסעיפים 2 או 3, לפי העניין, יינתנו ההטבות החל בשנת המס שבה נמסרה ההודעה למשך כל תקופת ההטבות כאמור בסעיף 9, ואין צורך למסור הודעות נוספות לגבי הבחירה בשנים הבאות כל עוד לא שינה מקבל ההטבות את בחירתו.

לסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי יחיד או צרכן ביתי המבקש לשנות מסלול הטבות ימסור הודעה על מסלול ההטבות החדש שבחר להחיל על הכנסותיו ממכירת חשמל או על הכנסתו מהשכרת מקרקעין, וזאת עד תחילת שנת המס שבה הופקו ההכנסות. נמסרה הודעה כאמור, יהיה פטור היחיד או הצרכן הביתי ממסירת הודעה נוספת בעתיד והשינוי ייכנס לתוקף רק בשנת המס העוקבת לשנת המס שבה נמסרה ההודעה על השינוי.

לסעיף קטן (ג) מוצע כי הודעה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) תלווה בתצהיר המעיד על כך שמתקיימים לגבי המצהיר התנאים לקבלת ההטבות שבחר בהן. כמו כן מוצע להסמיק את שר האוצר לקבוע הוראות נוספות לגבי אופן מתן ההודעה או מסמכים ואישורים שיש לצרף להודעה כאמור.

סעיף 6 מוצע לקבוע שצרכן ביתי או יחיד המקבל הטבת מס לפי סעיפים 2 או 3 יהיה פטור מניהול פנקסי חשבוניות לפי סעיף 130 לפקודה בשל הכנסות אלה, זאת, במידה שנוכה מלוא המס כדין מההכנסה וסך הכנסותיו השנתיות במצטבר לא עלה על הסכום המרבי.

כמו כן, ובמקביל להליכי אישור הצעת חוק זו יתוקנו תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) התשמ"ח – 1988 כך שיינתן פטור מהגשת דין וחשבון לצורכי מס הכנסה לצרכן ביתי או ליחיד המקבל הטבת מס כאמור בשל הכנסותיו המוטבות מכוח חוק זה ובכפוף לכל התנאים הקבועים בו.

סעיף 7 מוצע לקבוע כי צרכן ביתי או יחיד, שכל מחזור עסקאותיו הוא ממכירת חשמל או מהשכרת

מקרקעין ובחר להחיל עליהן את הוראות סעיפים 2 או 3, לפי העניין, לא יראו אותו כעוסק לפי חוק מס ערך מוסף, ובכלל זה יהיה פטור מרישום כעוסק לפי סעיף 52 לחוק האמור, מניהול פנקסים ורשומות לפי סעיף 66 לחוק האמור בשל עסקאות אלה ומהגשת דין וחשבון תקופתי לפי סעיף 67 לחוק האמור, ובלבד שלא היה חייב בהגשת דין וחשבון כאמור אילולא עסקאות אלה..

סעיף 8 כדי לוודא כי ההטבות מכוח זה יינתנו רק למי שזכאי להן ועומד בהוראות החוק המוצע, מוצע לקבוע כי בעל רישיון ספק חיוני ידווח לרשות המסים בכל שנה, על סך החשמל שרכש מכל צרכן ביתי שמקבל הטבת מס לפי סעיף 2 וסך התשלומים ששילם לצרכן הביתי בעבור הרכישה כאמור. זאת, לצורך ביקורת, בקרה ואימות של הנתונים שנמסרו אשר על בסיסם נדרשו ההטבות לפי חוק זה.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי הטבות המס בהתאם להוראות סעיפים 2 או 3 המוצעים יינתנו לצרכן הביתי או ליחיד, לפי העניין, לתקופה שלא תעלה על 20 שנים מהמועד שבו מסר הודעה לראשונה לפי סעיף 5. כך לדוגמה, מי שהחל להפיק הכנסות ממכירת חשמל באמצעות מיתקן להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת, לראשונה, בשנת המס 2025 יוכל ליהנות מהטבות המס עד שנת המס 2044 כולל.

סעיף 10

לסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי הסכומים הנקובים בסעיפים 2(ב) ו-3(א) יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנת מס, בהתאם לשינוי בשיעור מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לעומת שנת המס הקודמת, והם יעוגלו ל-100 השקלים החדשים הקרובים.

לסעיף קטן (ב) מוצע להסמיך את שר האוצר להתקין תקנות, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לעניין עדכון של סכום התקרה הקבוע בסעיף 2(ב)(1) בנוסף לעדכון הקבוע בסעיף קטן (א). זאת, על מנת לשמר "ריאלית" את סכום ההטבה הקבועה בסעיף האמור לאור שינויים עתידיים והתפתחויות בלתי צפויות במשק האנרגיה, והכל בכפוף לסכום המרבי הקבוע בסעיף 2(ב).

בנוסף, מוצע לקבוע כי המנהל יפרסם ברשומות את הסכומים העדכניים כאמור.

סעיף 11 מוצע לאפשר למנהל רשות המסים לקבוע את הטפסים הנדרשים לביצוע הוראות החוק המוצע. טפסים כאמור אין חובה לפרסמם ברשומות והם יפורסמו באופן שיורה המנהל. הוראה זו דומה להוראות אחרות בחוקי מס, דוגמת סעיף 240ב(א) לפקודת מס הכנסה וסעיף 112 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג – 1963.

סעיף 12 שר האוצר הוא השר הממונה על ביצוע החוק המוצע והוא מוסמך להתקין תקנות לביצועו.

סעיף 13 מוצע לקבוע את תחילתו של החוק המוצע ליום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016). כך, צרכן ביתי שהפיק הכנסה ממכירת חשמל בהתאם להוראות החוק המוצע או יחיד שהשכיר מקרקעין ששימשו להפקת הכנסות ממכירת חשמל יוכלו ליהנות מההטבות המוצעות בחוק זה, במלואן, גם לגבי כל שנת המס 2016.

סעיף 14 מוצע לקבוע כי החוק המוצע יהיה הוראת שעה ויעמוד בתוקפו עד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 לדצמבר 2026). יחד עם זאת, בהתאם לסעיף 9 המוצע, צרכן ביתי שהפיק הכנסות ממכירת חשמל בהתאם להוראות סעיף 2 המוצע או יחיד שהשכיר מקרקעין בהתאם להוראות סעיף 3 המוצע ייהנה מההטבות הקבועות בחוק המוצע גם לאחר תום תקופת תוקפה של הוראת השעה, לתקופה שלא תעלה על 20 שנים משנת המס שבה מסר לראשונה הודעה על בחירתו בקבלת ההטבות כאמור.